

W. G. SEBALD

GÖÇMENLER

DÖRT UZUN ÖYKÜ

♥
CAN

ÖYKÜ

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
GÜLPERİ SERT

W.G. Sebald
GÖÇMENLER

Dört Uzun Öykü

Can Yayınları: 1570
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 639

Die Ausgewanderten, W.G. Sebald
© Eichborn AG, Frankfurt am Main, 1992.
Tüm hakları saklıdır.
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2004
Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd.
aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Eylül 2006

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Gelengül Çakır
Düzeltili: Fulya Tükel

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 975-07-0657-9

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

W.G. Sebald
GÖÇMENLER

Dört Uzun Öykü

ÖYKÜ

Almanca aslından çeviren
GÜLPERİ SERT

CAN YAYINLARI

W.G. SEBALD'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTABI

SATÜRN'ÜN HALKALARI / *roman*

İÇİNDEKİLER

Dr. Henry Selwyn	9
Paul Bereyter	31
Ambros Adelwarth	67
Max Ferber	143

Dr. Henry Selwyn

Elimizde son kalanı,
anılarımızı yok etmeyin

1970 Eylül'ünün sonunda İngiltere'nin doğu kentlerinden biri olan Norwich'teki görevime başlamadan kısa bir süre önce, Clara ile birlikte ev bulmak üzere Hingham'a gittik. Tarlaların üzerinden, çitlerin yanından, dal budak sarmış meşe ağaçlarının altından, kâh oraya kâh buraya toplanmış yerleşim bölgeleri boyunca, uzunluğu on beş mili bulan yolu katettikten sonra, birbirinden tamamen farklı sivri çatıları, kulesi ve ağaç dorukları ile ovadan hemen hiç fark edilmeyen Hingham'a vardık. Suskun duvarların çevrelediği pazar alanı bomboştu ve emlakçinin bize söylediği evi bulmamız uzun sürmedi. Çevredeki en büyük evlerden biriydi. İskoç çamları ve porsuk ağaçlarının olduğu, çimlerle kaplı bir mezarlığın içinde bulunan bir kiliseden pek de uzakta olmayan bu

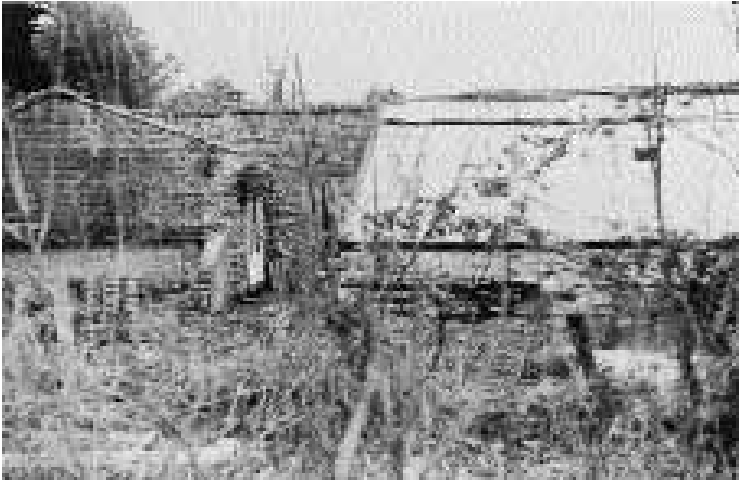
ev, adam boyunda bir duvar ile defne yapraklarının iç içe geçtiği bir çalılığın arkasında, sakin bir sokaktaydı. Geniş girişten aşağıya doğru yürüyerek evin önüne, ince çakıllarla düzgün döşenmiş yere geldik. Sağ tarafta ahırların ve garajların olduğu yerde, üzerinde bir karga sürüsünün yaşadığı kayın ağacı, sonbaharın parlayan gökyüzünde yükseliyordu. Ancak öğleden sonranın bu erken saatlerinde ağaç terk edilmişti, karga yuvaları arada bir hareket eden yaprakların altında karanlık noktalar gibi görünüyordu. Geniş bir alana yayılmış klasik tarzdaki evin cephesini yabani bir asma sarmıştı, evin kapısı siyaha boyanmıştı. Pirinçten yapılmış, üstü kıvrımlı, balık şeklindeki kapı tokmağını defalarca vurmamıza rağmen, evin içinde tek bir hareket olmadı. Bunun üzerine biraz geri çekildik. On iki bölmeye ayrılmış pencerelere sanki koyu ayna takılmıştı. Birilerinin buralarda oturduğuna dair tek bir iz dahi yoktu. Birden aklıma Angoulême’deyken bir keresinde görmeye gittiğim Charante’deki kır evi geldi. Biri milletvekili, diğeri mimar olan iki çılgın kardeşin yıllarca planladıktan sonra inşa ettikleri, cephesi Versailles Sarayı’nın tıpatıp aynısı olan o evin hiçbir işlevi yoktu, fakat uzaktan bakıldığında insanı etkiliyordu. O binanın da pencereleri tıpkı şimdi önünde durduğumuz evinki gibi parlak ve kördü. Clara ile birbirimize bakıp en azından bahçeyi şöyle bir gezme konusunda birbirimizi cesaretlendirmeseydik, elimiz boş geri dönecektik. Dikkatlice evin etrafını dolandık. Kuzey taraftaki tuğlalar yeşil renk almış, duvarların bir bölümünü benekli bir sarmaşık sarmıştı. Yosun kaplı bir yol, müstemilatın oturduğu bölümün girişiyle odun deposunun yanından derin bir gölgelikten geçiyor ve nihayet bir sahneye çıkar gibi etrafı taş parmaklıklı, altında çiçek tarhları, çalılar ve ağaçlarla çevrili geniş, kare bir çimengliğin olduğu büyük bir terasa çıkıyordu. Çimlerin öbür tarafında, batıya doğru tek başına yükselen ıhlamur ağaçlarının, karaağaçların ve her zaman yeşil kalan

meşelerin bulunduğu bir park, bir doğa, onun arkasında da tarlaların yumuşak yumuşak salınmaları ve ufuktaki beyaz bulut dağları görülüyordu. Uzun bir süre hiç konuşmadan, insanı uzaklara sürükleyen bu manzarayı seyrettik, yalnız olduğumuzu sanıyorduk, ta ki bahçenin güneybatı kısmındaki yüksek sedir ağacının çimlerin üzerine vurduğu yarım gölgelikte hareketsiz yatan birini görünceye kadar. Başını kolunun üzerine yaslamış bu kişi, önündeki toprağa bakarken dalmış gitmiş gibi görünen yaşlı bir adamdı. Fevkalade rahat yürüyebildiğimiz çimlerin üzerinden geçerek ona doğru yürüdük. Yaşlı adam ancak biraz yanaştığımızda fark edebildi bizi ve biraz çekinerek doğruldu. Uzun boylu ve geniş omuzlu biri olmasına rağmen ufak tefek görünüyordu, evet hatta pek kısa biri olduğu bile söylenebilirdi. Bunun nedeni, birazdan fark edeceğimiz üzere, altın çerçevesi, yarım camlı bir okuma gözlüğünün olması ve gözlüğünün camlarının üzerinden başını eğerek bakması, hafif kambur, çekingen ve rica eder gibi durmasıydı. Beyaz saçlarını geriye doğru taramıştı, ancak yine de birkaç tel saç, dikkat çekecek kadar geniş olan alınına düşüyordu. Dalgınlığını hoş göstermek istercesine, Bu benim için bir oyun. Korkarım sizi rahatsız ettim. Alnına düşen saçları geriye itti. Hareketleri beceriksizce, ancak kibardı ve kendisini bize Dr. Henry Selwyn olarak tanıtmaması da çoktandır görmeye alışık olmadığımız nazik bir üsluptaydı. Herhalde ev için geldiniz, diyerek sözlerine devam etti. Bildiği kadarıyla ev henüz kiraya verilmemişti, ancak yine de Bayan Selwyn'in dönüşünü beklememizi söyledi; çünkü evin sahibi oymuş, kendisi ise sadece bahçede yaşayan biri, bir tür süs münzevisi. Bu sözlerle başlayan konuşma sırasında bahçeyi açık parktan ayıran demir çit boyunca yürüdük. Biraz durduk. Üç şişman kır at, burunlarından soluya soluya dörtnala koşarak ve tozu dumana katarak ortaya çıktı ve adeta bir şeyler beklercesine yanımıza gelip durdu. Dr. Selwyn onlara cebinden çıkardığı yemle-

ri verdi ve eliyle burun deliklerini okşadı. Bu yaşlı hayvanlara, onlara acıdığım için bakıyorum. Onları geçen yıl çok düşük bir fiyata at mezatından almıştım, ben satın almasaydım, hiç kuşkusuz öldürüleceklerdi. Adları Herschel, Humphrey ve Hippolytus. Daha önce nasıl yaşadıklarını bilmiyorum; fakat ben satın aldığımda pek kötü görünüyordular. Derileri uyuz böceğiyle doluydu, bakışları bulanıktı ve ıslak tarlalarda ayakta kalmaktan toynakları lime lime olmuştu. Buraya geldiklerinden beri biraz toparlandılar, en azından önlerinde iyi yaşayabilecekleri birkaç yılları var. Bunları söyledikten sonra kendisini çok sevdiği açıkça belli olan atlarıyla vedalaşarak bizimle yürümeye başladı. Konuşurken arada bir duruyor, bazı şeyleri daha ayrıntılı anlatıyor ve bize, bahçenin en kuytu köşelerini gösteriyordu. Çimli alanın güney tarafındaki çalılıktan fındık ağaçlarına doğru bir patika yol uzanıyordu. Üzerimizi bir çatı gibi örten dalların arasında gri sincaplar oradan oraya sıçırıyordu. Yerdeki toprak kırık fındık kabuklarıyla dolmuştu, yüzlerce güz çiğdemi, kurumaya yüz tutmuş yaprakların arasın-

dan sızan titrek ışığı yakalamaya çalışıyordu. Fındık ağaçlarının bulunduğu yol, beyaza boyanmış tuğla duvar boyunca uzanan tenis kortunda son buluyordu. Tenis, dedi Dr. Selwyn, benim en büyük tutkumdu, ancak çevredeki birçok yer gibi tenis sahası da kullanılmaz durumda. Hemen hemen harap olmuş Viktoryen seralarını ve her yana dal budak sarmış ispalya ağaçlarını işaret ederken, yıllarca bakım görmediği için mahvolmak üzere olan sadece mutfak bahçesi değil, kendi haline bırakılan doğa da yok olmak üzere, diyerek sözlerine devam etti; bunları söylerken doğaya verdiğimiz yükün ağırlığını daha çok hissettiği ve altında ezildiği görülüyordu. Gerçi bir zamanlar büyük bir aile için düşünülen ve tüm yıl boyunca özenle yetiştirilen sebze ve meyvenin tüketildi-

ği bu bahçe çok ihmal edilmişti edilmesine, ancak Dr. Selwyn'in gittikçe azalan ihtiyacını bugün de fazlasıyla karşılayabiliyordu. Bir zamanlar eşsiz güzellikte olan bu bahçenin, zamanla yabanileşmesinin bir yararı olduğunu belirten Dr. Selwyn, bahçede kendiliğinden yeşeren

ya da kendisinin pek zahmete girmeden bahçenin orasına burasına dikip ektiği şeylerin olağanüstü tadı olduğunu söylüyordu. Etrafını yabani otların sardığı, insan boyuna ulaşmış yaprak yığınının çevrelediği kuşkonmaz tarhından, sıra sıra dizilmiş kocaman enginarların arasından geçip dallarından sarı-kırmızı meyveler sarkan küçük bir grup elma ağacının yanına vardık. Gerçekten de o güne kadar hiç tatmadığım, rüya gibi olan bu elmalardan bir düzine alıp bir ravent yaprağı üzerine koyan Dr. Selwyn, bu cinse boşuna Bath Güzeli denmediğini söyleyerek Clara'ya uzattı.

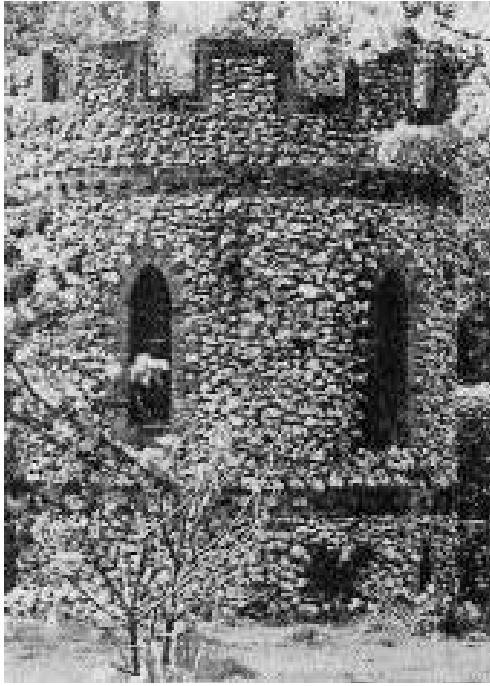
Dr. Selwyn ile bu ilk karşılaşmamızdan iki gün sonra Prior's Gate'e taşındık. Bayan Selwyn bir akşam önce binanın yan kanadının birinci katında yer alan, tuhaf mobilyalarla döşenmiş, ancak güzel ve büyük odalarımızı gösterdiğinde, burada birkaç ay kalabileceğimizi düşündük; çünkü bahçeye bakan yüksek pencerelerden görülen park, gökyüzündeki bulut kümesinin manzarası, odaların garip döşenmesini insana unutturacak kadar güzeldi. Dışarıdaki manzaraya şöyle bir bakınca dahi, içerideki o kocaman, çirkinliği ancak *altddeutsch*¹ kelimesiyle bile zor ifade edilebilen yemek dolabı yok oluyor, mutfak duvarının bezelye yeşiline boyanmış rengi kayboluyor ve havagazıyla çalıştığı için pek de tehlikesiz sayılmayan, turkuvaz rengindeki buzdolabı sanki görünmez bir el tarafından kaldırılıyordu. İsviçre'nin Biel kentindeki bir fabrikatörün kızı olan ve çok kısa bir süre içinde becerikli olduğunu anladığımız Hedi Selwyn, dairesimizi kendi zevkimize göre biraz değiştirmemize izin verdi. Hatta ilk yapıldığında dökme demir sütunlar üzerine inşa edilen ve ancak dar bir koridorla ulaşılabilen banyoyu beyaza boyadığımızda, yukarı gelip fikrini belirtti. Kendisine hep eski bir serayı hatırlattığını söylediği banyonun, şimdi de yeni bir güvercin yuvasını çağrıştırdığını söylemesi, sürdürdüğümüz yaşam tarzımızı

¹ (Alm.) Kelime anlamı eski Almanca. Buradaki anlamı eski moda. (Ç.N.)

acımasızca eleştiren bir yorum olarak bugüne kadar aklımdan çıkmadıysa da, yaşam tarzımızda en ufak bir değişiklik yaptığımızı söyleyemem. Fakat burada söz konusu olan tabii ki bu değildi. Bizim oturduğumuz daireye, ya bahçeyi banyonun koridoruyla birleştiren beyaz boyalı demirden bir merdivenle ulaşılyordu ya da zemin katta bulunan, çift kanadı geriye doğru açılan bir kapıdan girilip hizmetçileri çağırmaq için tavanının altındaki duvarda sesleri birbirinden farklı ve karmaşık zil sisteminin olduğu bir koridordan geçiliyordu. Bu girişten bakıldığında, içinde günün hemen her saatinde, yaşı belli olmayan bir kadının, lavaboya eğilmiş bir şeyler yaptığı karanlık mutfak görölüyordu. Aileen'di bu kadının adı, saçlarını akıl hastanesi sakinleri gibi ensesine kadar tıraş ettirmişti. Mimikleri ve davranışlarıyla akıl hastasına benziyordu, dudakları hep ıslaktı ve ayak bileklerine kadar inen gri bir önlük giyiyordu sürekli. Aileen'in sabah akşam mutfakta ne iş yaptığını ne Clara ne de ben anlayabildik; çünkü daha sonra anlatacağım bir olay dışında, bildiğimiz kadarıyla burada hiç yemek pişirilmezdi, taş zeminin yaklaşık otuz santim üzerinde yukarıda, duvara gömme bir kapı vardı. Bu kapıdan, her katta çift duvarların içine gömülmüş gizli geçitlerin açıldığı karanlık merdiven sahanlığına çıkılıyordu. Böylece elinde kömür kovası, odun sepeti, temizlik bezleri, çarşaf ya da çay tepsisiyle sürekli dolaşan hizmetkârların, efendilerinin önüne çıkmadan işlerini görmeleri düşünölmüştü. Çoğu kez içinde yaşadıkları odaların duvarlarının arkasında hizmetçilerin koşuşturduklarını bilen bu insanların kafalarından neler geçtiğini tahmin etmeye çalışır ve çok düşük bir ücret karşılığında tüm günlük hizmetlerini yaptırdıkları bu insanların hayalet gibi gölgelerinden korkuya kapıldıklarını düşünürdüm. Gerçekten de pek güzel olan bizim odalara ancak arka taraftaki bu merdiven sahanlığından –ki bu bizi çok rahatsız etmişti– ulaşılyordu ve ilk katta, kapısı her zaman kilitli

olan oda da Aileen'e aitti. Onun odasına sadece bir defa, şöyle bir bakabilmişim. Özenle süslenmiş bir sürü oyuncak bebek vardı burada, çoğunun başı örtülüydü, küçük odada kimi ayakta duruyor, kimi oturuyor, kimi de Aileen'in bütün bir gece sessizce şarkı söyleyip bebekleriyle oynamadığı zamanlar uyuduğu yatağının üzerinde duruyordu. Pazar günleriyle tatil günlerinde arada bir Aileen'in Salvation Ordusu'nun¹ üniformasını giyip evden çıktığını görüyorduk. Çoğu zaman küçük bir kız çocuğu onu almaya gelir, elinden tutarak onunla uzaklaşırdı. Aileen'e biraz olsun alışabilmemiz zaman aldı. Özellikle arada bir mutfaktayken hiçbir neden olmaksızın birinci kattan duyulan at kişnemesine benzer garip kahkahaları ilğimize işliyordu. Ayrıca bizim dışımızda bu koskoca evde sürekli kalan tek kişi Aileen'di. Bayan Selwyn çoğu kez haftalarca ya seyahatte oluyor ya da kentte veya kent çevresinde kiraya verdiği evlerin yönetim işiyle meşgul oluyordu. Dr. Selwyn ise hava uygun olduğu sürece dışarıda oluyor, çoğu zaman da bahçenin uzak bir köşesinde sadece ihtiyaç duyduğu birkaç eşyasını koyduğu ve Folly adını verdiği münzevi kulübesinde kalıyordu. Eve taşınmamızdan sonraki haftalardan birinde bir sabah evin batı yakasında kendisine ait odalardan birinde kepengi indirilmiş bir pencerenin önünde gördük onu. Gözünde gözlük, üzerinde İskoç tipi büyük kareli bir ropdöşambr, boynunda ise beyaz bir fular vardı ve elindeki çift namlulu tüfekle mavi gökyüzüne ateş etmeye hazırlanıyordu. Bana sonsuzluk kadar uzun gelen bir süreden sonra tüfeğini ateşlediğinde, tüfeğin sesi bütün çevrede sarsıntı etkisi yarattı. Daha sonra bana söylediği üzere Dr. Selwyn, yıllarca önce genç bir delikanlıyken satın aldığı, büyük avlar için yapılmış olan ve hatırladığı kadarıyla sadece bir ya da iki kez kullandı-

¹ Salvation Ordusu: İngilizce'de "Selamet Ordusu". Askeri örgütlenme biçimini temel alan uluslararası Hristiyan hareketi. Sekseni aşkın ülkeye dağılmış 16 bin misyoner merkezinde yaklaşık 112 dilde Hristiyanlığı yaymaya çalışmaktadır. (Ç.N.)

ğı bu tüfeğin hâlâ çalışıp çalışmadığını denemek istemiş sadece. Bu tüfeği cerrah olarak ilk görevine başladığı Hindistan'da almış. O tarihlerde kendisiyle aynı görevde bulunanların böyle bir tüfeği buldurmaları bir zorunlulukmuş. Ancak Dr. Selwyn bu tüfikle sadece bir kez ava çıkmış ve ondan sonra da bir daha hiç kullanmamış. Şimdi ise sadece silahın hâlâ çalışıp çalışmadığını merak etmişti, ancak silahın geri tepmesi sonucunda ölümcül bir kaza olabileceğini anlamıştı.

Daha önce belirttiğim gibi Dr. Selwyn'e evde rastlamak hemen hemen imkânsızdı. Keşif kulübesinde yaşıyordu ve bir ara bana da anlattığı gibi, kâh her gün biraz daha bulanıklaşan, kâh belirginleşip netleşen düşüncelere dalıyordu. Bizim orada kaldığımız süre içinde yalnızca bir kez, o da sadece bir kişi onu ziyaret etti. Mevsimler-

den ilkbahardı, sanırım nisan ayı sonlarıydı, Hedi'nin İsviçre'de olduğu bir tarihte Dr. Selwyn bir sabah yukarıya, yanımıza gelerek bir zamanlar çok şey paylaştığı bir arkadaşını akşam yemeğine davet ettiğini, bizim için de uygunsuzsa bu iki kişilik yemeği küçük bir grup yemeğine dönüştürmekten çok mutlu olacağını söyledi. Saat sekize doğru aşağıya indiğimizde, çok sayıda dört kişilik kanepenin ve ağır koltukların bulunduğu konuk kabul salonundaki şöminenin, akşamları daha da soğuyan havayı hissetmemek için iyice yakılmış olduğunu gördük. Duvarlarda yer yer matlaşmış, ateşin titrete dalgalarını ve sürekli değişen görüntüleri yansıtan yüksek aynalar asılıydı. Dr Selwyn dirsekleri deri kaplı tüvit bir ceket giymiş ve kravat takmıştı. Bize ünlü bir botanikçi ve entomolog olarak tanıştırdığı arkadaşı Edward Ellis, Dr. Selwyn'in aksine çok ince yapıydı ve doktor her zaman hafif kambur dururken arkadaşı hep dimdikti. Onun da üzerinde tüvit bir ceket vardı. Gömleğinin yakası, bazı kuşların ya da bir kaplumbağanın boynuna benzeyen ve armonika gibi inip çıkan buruşuk boynuna pek geniş gelmişti, küçük kafası tarihcilerden gelen ya da gelişmemiş bir yaratığı gibi idi, fakat gözleri müthiş bir hayat ışığıyla pırıl pırıl parlıyordu. Önce benim işim, geleceğe dair planlarım ve dağlık bir bölgede büyümüş olan bizler hakkında İngiltere'de ve özellikle Norfolk Kontluğu gibi düz bir bölgede yaşamının bıraktığı etkiler üzerine sohbet ettik. Derken akşam karanlığı bastırmaya başladı. Dr. Selwyn ayağa kalktı ve resmî bir tavırla bizleri kabul salonunun yanındaki yemek salonuna davet etti. Otuz konuğun rahatlıkla sığabileceği meşe ağacından yapılmış masanın üzerinde iki gümüş şamdan duruyordu. Dr. Selwyn ve Edward için masanın iki başındaki yere, Clara ve benim için pencere tarafındaki yere servis takımı konulmuştu. Evin içine neredeyse karanlık çökmüştü. Dışarının yeşil rengi de gölgeli bir maviyeye dönüşüp kararmıştı. Ancak ufukta

henüz batmakta olan güneşin ışığı parlıyordu ve karanlığın üzerine çökmekte olduğu bir bulut dağı, Alpler'in en tepesindeki kar kümelerini andırıyordu. Aileen otuzlu yıllara ait, üzerinde yemek ısıtıcısının olduğu bir servis arabasıyla içeri girdi. Üzerinde gri bir önlük elbise vardı, hiç sesini çıkarmadan, sadece kendi kendine mırıldanarak işini yapmaya başladı. Mumları yaktı, yemek kaplarını masanın üzerine koydu ve geldiği gibi sessizce çıkıp gitti. Servisi biz kendimiz yaptık. Giriş yemeği salamura ıspanak yapraklarıyla süslenmiş yeşil kuşkonmazdan ibaretti. Ana yemek olarak tereyağında çevrilmiş brokoli ve nane suyunda haşlanmış yeni mahsül patates vardı. Dr. Selwyn'in dediğine göre, eski seralardan birinin kumlu toprağında yetiştirilen bu patatesler nisan ayı sonunda ceviz büyüklüğünde oluyordu. Son olarak kaymağa yatırılmış, üzerine işlenmemiş şeker serpiştirilmiş ravent kompostosu yedik. Yemekteki hemen her şey Dr. Selwyn'in artık kendi haline terk edilmiş bahçesinin mahsulüydü. Yemeğimizi henüz bitirmemiştik ki, Edward büyük ihtimalle Dr. Selwyn ile benim aramda ortak bir sohbet konusu olacağını düşündüğünden, sözü İsviçre'ye getirdi. Gerçekten de biraz tereddüt ettikten sonra Dr. Selwyn, I. Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre önce Bern'de geçirdiği yıllardan söz etmeye başladı. 1913 yılının yazında, yirmi bir yaşındayken Cambridge'de temel tıp öğrenimini tamamladıktan hemen sonra eğitimine devam etmek için Bern'e gitmiş, ancak hedeflediği şeyi yapamayıp zamanının çoğunu kuzeyde bir yaylada geçirmiş ve dağcılığa merak salmış. Özellikle haftalarca kaldığı Meiringen ve Oberaar' da, görünce hemen ısındığı, o tarihlerde altmış beş yaşında olan Johannes Naegeli adında bir dağcı rehberi ile tanışmış. Her yere Naegeli ile birlikte gitmiş, Zinggenstock, Scheuchzerhorn, Rosenhorn, Lauteraarhorn, Schreckhorn ve Ewigschneehorn'a birlikte gitmişler. Hayatı boyunca, ne önce ne de daha sonra, Naegeli ile birlikte olduğu dönem kadar mutlu olmadığı-

nı söyleyen Dr. Selwyn, savaş patlak verdiğinde ve İngiltere'ye geri çağrıldığımda, Johannes Naegeli'den ayrılmak kadar hiçbir şey zor gelmemiştir bana, bunu şimdi daha iyi anlıyorum, diyerek anlatmaya devam etti. Bir Noel zamanı Bern'de tanışıp savaştan sonra evlendiğim Hedi'den ayrıldığımda bile, Naegeli'den ayrıldığımda hissettiğim acıyı duymadım. Bugün bile Naegeli'nin Meiringen İstasyonu'nda duruşu ve bana el sallayışı gözlerimin önünden gitmiyor. Fakat belki de her şeyi kendi kafamda kuruyorum, dedi Dr. Selwyn kendi kendine konuşur gibi, çünkü birlikte geçirdiğimiz yıllar boyunca Hedi bana yabancılaşırken, Naegeli aklıma geldikçe ona daha çok yakınlaştım, oysa Meiringen'de vedalaştıktan sonra onu bir daha hiç görmedim. Çünkü Naegeli sefer-

berlikten kısa bir süre sonra Oberaarhütte'den Oberaar'a giderken kötü bir kaza geçirdi, o günden sonra da akıbeti hakkında bir haber alınamadı. Aare Buzulu'nun yarığına düştüğü tahmin ediliyor. Bu haberi asker olarak kışlaya geldiğimde, aldığım ilk mektuplardan birinden öğrendim ve bu haber nedeniyle düştüğüm derin bunalım, neredeyse askerliğime mal olacaktı. O bunalım döneminde kendimi kar ve buzun altına gömülmüş gibi hissetmiştim.

Fakat, diye devam etti Dr. Selwyn uzun bir süre sustuktan sonra, bütün bunlar eski hikâyeler, dedi ve Edward'a dönerek, bizler aslında konuklarımıza Girit Adası'na yaptığımız son seyahatimizde çektiğimiz resimleri göstermek istiyorduk. Tekrar kabul salonuna geçtik. Şöminedeki odunlar karanlıkta parlıyordu. Dr. Selwyn şöminenin sağ tarafındaki parmaklığın üzerinde bulunan zile bastı. Aileen sanki dışarıda, koridorda bu işareti bekliyormuşçasına hiç vakit geçirmeden üzerinde projektör olan küçük bir arabayla içeri girdi. Şöminenin üzerindeki rafta yer alan Ormolu saat ile biri bir çoban çift, diğeri rengârenk giysili, şaşkın bakışlı bir zenci olan iki Saksonya biblosu bir kenara itildi ve Aileen'in getirdiği tahta bir çerçeveye sıkıştırılmış ketenden bir sinema perdesi aynanın önüne dikildi. Projektör çalışmaya başlar başlamaz, vızıltıya benzer sesi duyuldu. Odada başka zaman görülmeyen tozlar, resimlerin gösterileceğini haber verircesine ışığın koni biçimindeki huzmesinde titrek titrek parlamaya başladı. Seyahat ilkbaharda yapılmıştı. Açık yeşil renkteki adanın doğası, önümüzde bir örtü gibi açıldı. Arada bir elinde arazi dürbünü ve botanik çantasıyla Edward çıkıyordu ortaya, ya da ayağında şortu, omzunda çantası ve kelebek ağıyla Dr. Selwyn. Bu görüntülerden biri, birkaç gün önce bir İsviçre gazetesinden kestiğim ve tüm ayrıntılarına varıncaya kadar Nabokov'un Gstaad'ın kuzeyinde, dağlarda çekilmiş bir resmine benziyordu.

W. G. SEBALD

GÖÇMENLER

ÖYKÜ

Dört sürgün, dört öykü. *Göçmenler*, yaşadıkları topraklardan kopmak zorunda bırakılanların kitabı. Avrupa tarihini belirleyen iki dünya savaşının apansız yersiz yurtsuz bıraktığı insanlara odaklanan bir yapıt. Daha önce *Satürn'ün Halkaları* adlı romanını yayınladığımız **W. G. Sebald**, Güney Almanya'dan İsviçre'ye, Fransa'ya, İngiltere'ye, New York ve Kudüs'e göçen akrabalarının ve dostlarının peşinde, bize yaşam ve ölüm öyküleri anlatıyor. Geçmiş zamanın dipsiz derinliklerinden yitik yaşamları, unutulmuş ölümleri bugüne taşıyan Sebald'in *Göçmenler*'i, Yahudilerin tarihini Almanlarınkine, Almanların tarihini de Yahudilerininkine dönüştüren silik izlerin üzerinden geçiyor. Belirginleşip belleklerdeki asıl yerlerini bulsunlar diye...

ISBN 975-07-0657-9

9 789750 706578
<http://www.canyayinlari.com>

KDV İÇİNDEDİR